

Tribuna Nouă

REDACȚIA ȘI
ADMINISTRAȚIA:
Bulev. Regina Maria Nr.
12. Tipografia „Aradul”

INSERTII
se primesc după tarif în
Administrația ziarului
și la toate agențiile de
publicitate.

Abonamente:
Pe un an . 780 Lei
Pe 1/2 an . 390 Lei
Pe 1/4 an . 195 Lei

3 Lei ex.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL
Apare zilnic la orele 5 dimineața

3 Lei ex.

Propagandă anarhică la sate

Arad, 1 Oct.

Dușmanii de moarte ai țării noastre nu stau cu mâinile în sân. Propaganda lor antiromânească în străinătate merge mână în mână cu o vigoasă acțiune subversivă între granițele noastre. Mai întâi de toate, propaganda baptistă și a altor secte se intensifică pe zi ce trece. Sub această mască, agenții străini lucrează fără încetare.

Cărturarii români formează și ei unul din obiectivele propagandei acesteia. Sămânța celui mai primejdios anarhism e răspândită zi de zi, cu o perseverență drăcească în cuprinsul satelor noastre.

Statul român și cărturarii români sunt prezenți de acești propagandiști ai desordinei, ca cei mai implacabili dușmani ai țării noastre. Pentru ațărarea instinctelor multimei, acești propagandiști promit imposibilul.

Ei spun între altele, că împușcarea tuturor „nădrăgilor” (români, se așteaptă) îi va duce pe țărani la împărțirea tuturor bunurilor pământului.

Inconștienții sau criminalii cari propagă la sate astfel de lucruri, nu pot fi decât străini, deși — se spune — că unii dintre ei se prezintă acolo în numele fascismului român. Iată fasciștii români nu pot fi astfel de elemente, cari să lucreze cu atâta orbire împotriva intereselor superioare ale țării noastre și ale țărănimii românești.

Criminalii nu pot să fie decât agenți străini gras plătiți, cari profitând de popularitatea fascistă în unele ținuturi, fac propagandă distructivă, dându-se drept reprezentanți ai fascismului român.

Autoritățile noastre ar trebui să ia întinse măsuri pentru a prinde firele acestei vaste organizații de propagandă, cari, desigur, nu pot porni decât dela Moscova și Budapesta.

Pierzându-și nădejile în rezultatele propagandei anti-românești în străinătate, regimul dictatorial albe dela Budapesta și al celei roșii dela Moscova, vreau să ne lovească în ceace formează țara noastră aici acasă: în țărănimia noastră.

Calmul și cuminența acestei harnice țărănimii românești, care nu trăgește din trândăvie și chiuluri ci din muncă aspră și sfântă, i-a dus pe dușmanii neamului nostru la cea mai înfuriată disperare. Ei visează, încearcă, răvnesc tulburarea acestei țărănimii și săparea unei vecinice prăpastii între cărturarii români și această țărănimie. Budapesta și Moscova voesc turme fără păstori pentru a-și putea deschide drumuri de sânge românesc pe cuprinsurile înbelșugate ale pământurilor noastre.

Acele vremuri nu le vor ajunge nici magnații maghiari de peste Tisa galbenă, nici asasinii roșii de peste Nistrul românesc.

Țăranii români își cunosc destul de bine oamenii. Ei se vor încrede și de acum înainte, mai de grabă, în cei cari li conving cu fapta lucrând în interesul lor decât în agenții cu pistrii sau fără pistrii ai dușmanilor noștri de veacuri.

Jocuri ca acesta nu mai pot să prindă.

Totuși, pentru orice eventualitate, li facem atenție pe țărani români din aceste părți să fie cu băgare de seamă, și când se mai prezintă pe

la sate astfel de așezări de-ai pierzării, să-i prindă de urechi și să-i dea pe mâna jandarmilor.

Țara noastră, prin bogățiile imense ale pământului ei, e dușmanită de toată lumea.

Toți străinii caută slăbirea și anarhizarea acestei țări, pentru a-i răpi apoi bogățiile și pentru a exploata fără milă puterea de muncă a țărănimii noastre.

Acest lucru trebuie să-l știe fiecare român din satele noastre, pe unde își caută, din când în când, norocul agenții străini cari vreau destrămarea și moartea neamului nostru.

Noi, românii, îi cunoaștem prea bine pe unguri și pe ruși. Făgăduințele lor ascund în ele otrăvuri ucigașe.

Plecarea delegației patriarhiei

Delegația patriarhiei ecumenice, compusă din mitropolitul Ioachim al Calcedonului și Ghermanos și Sardonulul însoțit de delegatul polon Bucinski cu trenul de Constanța a plecat din București.

Guvernul nostru a pus la dispoziția înalților prelați un salon al vapo-ului „Principesa Maria” până la Constantinopol.

În onoarea delegației patriarhale, delegația greacă din Capitală a dat un discurs de gală.

Cu ocazia solemnităților din București între patriarhalul ecumenic din Constantinopol și patriarhalul român, s'au schimbat telegrame de felicitare.

Sovietele ar voi să relaționeze cu România

Comisiunea mixtă româno-rusă care a tratat la Cetatea-Albă, ultimele incidente petrecute pe frontiera Nistrului și-a terminat lucrările. Delegația sovietică a plecat la Tiraspol.

Din rapoartele sosite guvernului, reiese că de data aceasta reprezentanții sovietici au avut în atitudine lor o notă conciliantă insistând ca paza pe Nistrul să fie cât mai riguroasă pentruca astfel de incidente să nu mai aibă loc.

Președintele delegației sovietice, în convorbirile particulare ce le-a avut cu reprezentanții guvernului român, au sondat terenul dacă nu ar fi posibil încheierea unui acord economic cu România.

Acesta, pretindea delegatul rus, este dorința comitetului de direcție al sovietelor, cari ține neapărat să relaționeze cu România începând cu legăturile de ordin economic.

Propaganda prin literatură

Arad, 1 Oct.

Cine urmărește, cât de cât, activitatea editurilor franceze, rămâne uimit de multimea mereu crescândă a traducerilor din literatura rusească. Marii scriitori ruși sunt prezenți publicului francez în traduceri integrale.

Alături de un Tolstoi, Dostojevski, Turghe-nev, Kuprin, Gorki etc., pătrund în literatura franceză și scriitorii mai noi, chiar și dintre ultimii sosiți pe câmpul vast al literaturii rusești.

Bolșevicii cheltuiesc sume considerabile pentru traducerea în limbi străine a operelor scriitorilor bolșevici. Astfel române, nuvele bolșevice rusești pătrund pe piața mondială a cărții, conștient pe defaceri extrem de rapide.

Cartea rusească, grație marilor autori ruși, se bucură astăzi de o imensă trecere în Europa. Profitând de această vreo literaturii rusești Sovietele activează propaganda bolșevică prin intermediul literaturii comuniste ruse, care a dat pe lângă multa pieșcă și opere de valoare.

Sovietele își pun mari nădejdi în propagandă, de-aceia nu crăuță nici un sacrificiu în această direcție. Expozițiile de artă organizate în orașele europene de către comisariatul artelor din Rusia roșie, sunt foarte dese. În cursul acestui an a avut loc la Praga o mare expoziție a cărții sovietice.

Cu toate că pilda aceasta nu vine dela Rusia sovietică, am putea-o imita cu folos și noi românii.

Avem un Minister al Artelor, care ar putea face mult în această privință. Sunt și în țara noastră literatură românească opere cari ar putea fi prezentate, în haină străină, publicului din lumea întreagă. Și n'ar trebui să roșim, cum am roșit de-atâta ori auzind despre gatele propagandistilor noștri în străinătate.

Propaganda prin literatură e calea cea mai bună a sufletului românesc pe drumurile sufletului.

Cu o condiție însă: să nu se facă și din această chestiune, — politică mărunta de partid.

Plecarea unui oaspe lubit

Di general Berthelot a părăsit Capitala ieri seară, cu Simplonul.

În scurtul interval de timp cât a fost în București, ds. a vizitat institutul francez din acest oraș, unde a fost primit de di Henry, directorul institutului și conducător al misiunii universitare franceze în România.

Di general Berthelot s'a interesat de aproape de operele franceze de învățământ, opere cari contribuie așa de mult la străngerea legăturilor morale și intelectuale dintre Franța și România.

Aviatorii italieni în Capitală

Au sosit în Capitală cu avioanele, aterisându-se pe aerodromul militar dela Pipera, aviatorii italieni plecați dela Constantinopol spre Varșovia.

În drumul lor aerian spre Capitala Poloniei, aviatorii italieni au făcut o escală la Pipera, unde li s'a oferit o masă — iar după amiază au pornit din nou în cursă.

NOTE

Spre blocul economic al Europei centrale

Arad, 1 Oct.

În politica țărilor așezate în Europa centrală (inclusiv România, și vom arăta de ce) revine, ca un leit-motiv, la dese intervale, ideea unei confederații economice a acestor state. Nouile așezări, e drept, au dat naștere în aceste țări, la insuficiențele economice cari nu și-au găsit până azi remediul. Drept conșoare, mulți au îmbrășsat ideea confederației ca un panaceu universal, fără să se gândească la ce mari complicații va da naștere aplicarea acestei idei. Situația actuală a Austriei servește drept motiv spre a se repune din nou în discuție chestiunea confederației.

În cercurile politice economice și industriale din Ungaria sunt urmărite cu cel mai viu interes fazele prin care trece Austria și diferitele propuneri ce se fac pentru refacerea ei.

Correspondentul lui „Le Temps” din Budapesta relatează următoarele: — „În general unguirii socot că chestiunea Europei centrale nu poate fi rezolvată dacă se va avea în vedere numai problema austriacă de-a rece și Ungaria are aceeași dificultăți de rezolvat. În primul rând este situația ei agricolă din ce în ce mai grea. În industrie șomajul se întinde astfel că nu poate fi vorba de o refacere solidă nici în Ungaria.

Idea unei confederații danubiene a fost cândva emisă, dar acest lucru se pare că nu convine unguirilor cari privesc problemele europene din punctul de vedere al intereselor lor. Uniunea economică a Austriei, Ungariei și Cehoslovaciei — se afirmă la Budapesta — n'ar aduce Ungariei nici o ușurare. Aceste trei țări au un excedent de producție pe care trebuie să l exporte, uniunea lor economică n'ar rezolva dificultățile lor.

Această încercare ar face poate ca să se mai aplaneze cât-va timp unele divergențe în politica lor externă, dar opinia magniară e convinsă de ineficiența soluției.

Dacă ideea unei uniuni economice între cele trei țări nu s'a realizat, cauza stă tocmai în structura lor economică și socială care împiedică formarea unui bloc. Proiectul unei uniuni ar fi mai bine admis în Ungaria dacă ar fi vorba de țări unde industria ocupă un loc mai puțin important și unde majoritatea populației ar trăi din agricultură.

În acest sens s'ar concepe mai cu satisfacție o adevărată confederație danubiană cuprinzând nu numai Ungaria, Austria și Cehoslovacia ci și România și Jugoslavia.

Convențiile amicale n'ar putea curma dificultățile actuale pe când uniunea vamală a tuturor statelor ar favoriza industria și agricultura restabilind astfel cea uniune economică de odinioară.

Dar barbații politici din Ungaria își dau seama că realizarea acestei idei se lovește de obstacole uriașe.

O atare uniune cere nu numai suprimarea barierelor vamale ci și stabilirea unei fron-

tiere vamale comune. Proiectul e bazat pe un tarif vamal uniform, implicând o anumită comunitate de legislație, pentru o justă repartizare a încasărilor vămei. Și pe lângă aceste s'ar impune încheierea unor convenții comerciale comune, ca străinătatea.

Dar pentru comunitatea unor convenții comerciale se cere și un program comun în politica externă — observă ziarul francez.

S'ar impune stabilirea unor măsuri de apărare națională, identice pentru toate cele cinci state ale uniunii. Care dintre ele ar fi cea care să exercite diriguirea fie în virtutea unui acord, fie pe motivul situației sale preponderante?

Actualmente Cehoslovacia este cea care într-o oarecare măsură conduce politica Mi-cei lăteșeri fără ca să existe un acord semnat. Dar Ungaria nu vrea să renunțe la directivele politicii sale externe nici pentru cazul când ideea uniunii sale s'ar putea realiza.

Pe lângă o unire maghiară pornită din considerații psihologice, se opune confederații danubiene și politica italiană care nu admite nici sub această formă o revenire la situația vechei monarhii.

Atât Italia cât și Cehoslovacia țin de comun acord să salveze Austria pentru a evita alpierea ei cu Germania. O uniune vamală a acestor state cu Austria ar întămpina o punerea Angliei care are în cele trei țări un dezechilibru important.

La Budapesta se afirmă că soluția problemei ar putea fi găsită într-un compromis. Italia, Austria și Cehoslovacia să-și asigure reciproc pentru mărfurile lor, drepturi vamale preferențiale și exclusive, fără însă a impune Austriei o contra-obligație și fără a crea nici o legătură politică comercială între Italia și Cehoslovacia. Austria ar beneficia astfel de la cele două state de tarife vamale excepționale care ar ajuta industriei sale să se refacă. Ungaria ar înclina mult spre această soluție care ar folosi și situației sale prin legăturile ce are cu republica vecină în exporturile agricole.

Sporirea producției industriale în Austria ar da Ungariei un dezechilibru important astfel că cercurile interesate din Budapesta urmăresc cu simpatie negocierile dintre Italia, Austria și Cehoslovacia.

Conferința Statelor succesorele

Delegația română la conferința statelor succesorele dela Roma, a părăsit Capitala.

Conferința începe în ziua de 3 Octombrie a. c. în palatul Consultei iar delegația română se compune din dâni: Al. Zăuceanu, delegatul României la conferința reparațiilor din Paris, ca președinte, A. Guțănescu și Gr. Hosiuc ca membri.

FOILETON

Inima mamei Dobrița

Când încă erau amestecate noaptea cu ziua, în zori, mama Dobrița închidea binisor ușa în urma ei și eșia în curte. „Turcu” o întâmpina voios, sărind și bălăbanindu-și capul, dar nu lătra. Stăpâna-șea avea totdeauna grijă să-i zică „sst!” destul de încet, cu degetul pe buze și cănele întelege.

Sgomotul nu avea pe cine să deștepte, decât poate pe vecinii de peste gard, dar așa i-se părea mamei Dobrița că se cuvine dimineața, în taina făcerii de ziua, să fie tăcere. Dealtfel, ea și ziua se mișca cu temere de lărmă, punea lucrurile la locurile lor locu, cu grijă și călca cu pași de bumbac pe pământ.

Cu păsările însă nu avea încotro. Nu mai creștea rațe, de uratul măcătușii. Avusere bibilici și le vânduse amarăta foarte, „le depărtase de casa ei”, pentruca toată ziua nu eșia din pliscurile lor, decât „păcat!” Auzi vorbă! Biata mama Dobrița era de opt ani văduvă. Acum nu mai creștea decât găini. Coccoșii cântă noaptea în două rânduri, de la ce toți cocoșii, ce să-i faci? iar ziua o pornia cu toate găinile

după el, peste gară din fundul curții, adică pe maidan.

Văduva, cu fișul negru până pe vârful urechilor, pe umeri cu scurtelea, pe care și vara o purta dis de dimineața, scotea din magazia pleoșta ciurii cu boabe de porumb și copăia cu mei.

Scotea hrana la vreme, când auzia că păsările încep să-și miște aripelile „a coteli și să cârăie. După ce le da drumul, sărăcăta jo, arunca așa ca să se răvășiască înțina pe fața pământului boabele de aur. Găinile, în așteptare, abia aveau vreme să cârăie „a guse”; calegeau lăcome porumbul imprăștiat pe bătura neagră de rouă, jilavă de mână dibace și darnică. Coccoșii uită să-și poftiască nevetele la masă, și mânca zorit și dumeșului. Apoi aripatele își faceau vânt peste gard, la maidanul plin de bălării, de gunoaie și de stăvuri mărunte.

Privindu-le s-lința, sborul de câte două ori încercat și cămpănirea lor pe gard, ca mai apoi să sară dincolo, pe maidan, stăpâna roștia totdeauna, ca mângându-le: — Inima mamei Dobrița!

Gospodina venia apoi să dea drumul pui-

șorilor, pe care îi ținea în tinda casei. În vecini se auzia șgomot, glasuri întărite întrebau, răspundeau; oamenii puneau la cale ziua de azi, abia ivită sub carapetasma cerului. La răsarit fășii, buccii trandafirilor de noui, veneau ca etotzgrăvito:ul soare se deșteaptă și că, negreșit, ca și eri, va da căldură și lumina, peste făpturi și peste lucruri, deopotrivă.

Rotofce, cu bujori în obraji, mama Dobrița părea veselă că trăiește. În licările blânde, din ochii ei tot tineri, ardea pacinic, fără trafic, priceperea că sufletul ei e neîntinat și blând.

Puii de câte-va zile eșii din ouă, cloșca umflată ca un arici, îngrijorată și plină de cloncate, de cum le da drumul, veniau înțina la ea, după ce bucurau un pic că sânt slobozii. Printre pumii făcuți castron Dobrița lăsa să cadă o puzderie de boabe. Soarele de aur, meul de aur, puii de aur, parcă numărău, în sufletul femeii, ca pe țighețuua unui zaraf săgăcit, o întreaga avuție. Dându-le să mănance puilor, văduva se înduioșă de gingașia și dragălașenia lor, și le spunea cu drag:

— Inima mamei Dobrița!
Ca astăzi, zi de vară, gospodina detrică în oada, pe prispa, maturase toată ograda, puseșe apă în ghiveciuri, se bucură de mireasmă bușoicului și a mușcatei și se odihnea acum.

Șeșea în cămăruță văruiță de curând, ferestrele erau deschise și răcoarea dimineții se trecea, încet, încet. Soarele urcat sus, năvălia prin ferestre; paturile și zidurile pareau mai albe, florile din ghiveciuri mai vii, frunzele mai verzi.

Un șgomot dureros, de ramură ce se rupe sub povară, o făcu să și poarte privirea înștia către vișniul stingher din fundul curții. Vișniul, din care puseser șgomotul, se făcuse furcă din trunchi, se despicase cu desăvârșire, o jumătate se rezema rupă pe uluci, iar cealaltă rămăsese la trunchiul.

Așa vedea mama Dobrița din casă. Cu lacrimi în ochi, frecându-și mâinile pufoase, găta nă, a venit stăpâna vișniului, s'a apropiat să vadă ce s'a întâmplat.

După șgomotul ruperii, un copil apucase să sară pe uluci, să le lăcească și să fugă la ma-dan.

Vișniul se despicase până la pământ. Femeia își puse palmile pe ochi, ea nu vadă rana bietului pom. Pe tălharul de copil, apucase să-l vadă și-l cunoscușe. Se gândi să i-se plângă lui taică-său, se îndreptă către poartă, când dădu cu ochii de însuși băiatul vinovat. Gavrilă, caifa fierarului, îl ținea strâns de ceață, și copilul se smulgea zadarnic să scape.

Când dădu cu ochii de el, Dobrița deschise gura să-l blestemă, dar rămasese așa cu

Mica publicitate

Federala „Aradul” din Piața Catedrală No. 11, vinde în ziua de 6 Octombrie prin licitație mobilul: Casă de bani, stelaje de birouri, scaune, mașini de scris și diverse obiecte. Oferte închise se primesc până în 5 Octombrie a. c. — Informațiuni se dau la Federala Zorile, Piața Catedrală No. 11. (1833)

Haine bărbătești pentru tineri și băieți, paltoane scurte blănuite și paltoane de piele asortiment bogat. Atelier separat după măsură, la firma dia Arad: (1715) Szántó și Komlós In edificiul teatrului orășanesc colțul Piața Avram Iancu Haine de băieți din lână Lei 500 Palton de iarnă pt. băiat din lână „ 600 Haine de școală din lână „ 900 Palton pt. tineri „ 1050 Pantaloni de modă bărbătești „ 360 Pantaloni bridges pentru bărbăți „ 450 Pardisiuri din cauciuc „ 960 Haine bărbătești din postav de lână „ 1450 Paltoane bărbătești din postav de lână „ 1450 Paltoane negre de iarnă „ 2000 Cumpărători cari se refer la acest inserat, beneficiază încă de 5% rabat.

Arhitect diplomat T. CIOBAN

construiește edificii publice, particulare și stabilimente industriale. Execută tot felul de renovări și reparații. (1341)

Biroul: Strada Românilor Nr. 7.

CONTRA BĂTĂTURI folosiți ANAGALLIN

preparat de FARMACIA TIBERIU RĂNYI via-a-vis de casa Județului. (1419)

De vânzare o casă de fier

(Wertheim.) Adresa la Administrația ziarului. (1834) România :: Judecătoria rurală Pecica. Nr. 642/1925.

Publicațiune.

Subsemnatul emis judecătoresc în conformitate cu art. IX §-lui 102, al legii din 1881, și în conformitate cu art. LXI § 19 a legii din 1908, aduc la cunoștință publică, că în baza deciziei judecătorești rurale Pecica, No. 642—1925 mobilele mai jos arătate, cuprinse în urma executiei de escontenativă efectuată la 3 Aprilie 1925 pentru suma de 740 Lei capital și accesorii, prețuite în 1500 Lei în favoarea firmei „Mercantin” textil engros Marcu Eidecker repr. prin avocatul Dr. Iuliu Ōrfi din Arad, contra executatului se vinde la licitație publică 1 mașină de cusut „Singer”. Judecătoria rurală pentru suma de 740 Lei capital, interese de 5% începând cu ziua de 29 Martie 1924 Lei 680, spese stabilite până în prezent, dispune ca licitația publică se va ține în ziua de 6 Octombrie 1925 la orele 3 a. m. în localul executatului din Iratoșul Mare pusta Nádasy și invită pe toți cei ce doresc a cumpăra cu aceea observare, că mobilele de mai sus în conf. cu art. IX §§ 107 și 108 a legii din 1881 pe lângă plata imediată, celui ce va oferi mai mult în caz de lipsă de valoarea prețuită, se vor vinde și mai jos. Intrucât mobilele de sub licitație sunt deja cuprinse respective supracuprinse și intrucât aceștia și-au câștigat dreptul escontenativ în conf. cu art. LXI § 20 a legii din 1908, licitația se ordonă și în favoarea acestora. (1832) Pecica, la 25 Septembrie 1925. Esm. judec.: GH. HURGOI.

Inserții se primesc la Administrația ziarului.

Germania ia parte la conferința pactului de siguranță

BERLIN, 30. — Răspunsul guvernului Reichului la invitația primită de guvernul Franței, Angliei și Belgiei pentru conferința, pactului de siguranță a fost remis în ziua de 26 Septembrie la Paris, Londra și Bruxelles. Răspunsul german declară că guvernul Reichului împărtășește dorința guvernelor aliate de a nu prelunge negocierile și speră la rândul său că din întâlnirea miniștrilor țării respective va rezulta grăbirea unei soluții definitive a problemei. În consecință, guvernul german admite intrunirea cât mai apropiată a conferinței, propunând data de 5 Octombrie. O notă verbală remisă concomitent cu răspunsul Reichului, arată că guvernul german socotește necesar să-și manifeste punctul de vedere în două chestiuni strâns legate cu scopul convorbirilor din această conferință. Aliații leagă încheierea pactului de siguranță de intrarea Germaniei în Liga Națiunilor. Guvernul german nu contestă legătura dintre ambele probleme, dar crede necesar să mențină declarația sa din Septembrie 1924, prin care arăta că intrarea eventuală a Germaniei în Liga Națiunilor nu va trebui să fie interpretată ca o recunoaștere din partea Germaniei a temeiurilor pe care se bazează obligațiunile internaționale impuse Germaniei și care constituie o acuzație morală a poporului german. Deasemenea înainte de intrarea Germaniei în Liga Națiunilor și de încheierea pactului ar trebui să se găsească o soluție în diferendul relativ la evacuarea zonei rhenane și în chestiunea dezarmării Germaniei. PARIS. — D. Briand a remis ambasadorului Germaniei o notă prin care ia act că adăugarea Reichului la conferința de la Locarno nu comportă nici o rezervă. Nota declară textual: Declarațiunea verbală emisă ieri de ambasadorul Germaniei se referă la două chestiuni care nu ar putea interveni în nici un fel în negocierile de la Locarno, intrucât nu au nici o legătură cu discutarea pactului de siguranță. Cât privește răspunderea războiului. Franța consideră că această chestiune este rezolvată prin tratatul de la Versailles, care nu ar putea suferi nici o modificare prin negocierea pactului de siguranță. Cât privește a doua observație, anume evacuarea Coloniei și dezarmarea Germaniei, de care este legată problema evacuării, Franța reamintește că grăbirea unei soluții depinde numai de Germania, prin executarea angajamentelor.

Un oraș românesc care nu doarme: Turnu-Severin

— Societatea Culturală „Teatrul” — Facem loc acestei frumoase dări de samă: În anul 1912 profesorii liceului „Traian”, în frunte cu distinsul director Teodor Costescu, au hotărât clădirea unui local pentru festivități și conferințe. Un apel înimos al inițiatorilor, a adunat suma necesară, și în scurt timp, pe malul Danubiului, s'a înălțat cel mai fainic palat al culturii, strălucind în mijlocul de aceeași limbă și lege. Sufletele bănilor români severineni și mehedineni priveau cu mândrie spre templul lor, întrezărit și va deveni cel mai fainic monument al unității naționale. Imensitatea frontului creat din primile zile ale războiului național a fost în proporție inversă cu forța numerică a armatei române. Și ce a fost să se întâmple s'a întâmplat. Soartea Palatului Cultural a fost aceeași ca a tuturor clădirilor rechiționate de comandamentul oștilor vrășmăse. Încercarea credinței și ispitierea celor mai nobile sentimente ale unui neam s'au sfârșit în curând. Se reîntors rând pe rând la vetrele lor distruse toți cei piecați spre soare răsar. Și deodată cu reîntorcerea lor s'a reînecat firul întrerupt și cu sângele uimitor, cu o tenacitate eroică, d. Costescu ajutat de distincții săi colaboratori, continuă cu pași repezi terminarea sanctuarului. Nu e locul aci să se pomenească toate greutățile voite și nevoite puse în calea marelui ideal! După zăbucimii titanice..., în anul 1924 se termină aproape în întregime clădirea care este obiectul de admirație nu numai al românilor de pretutindeni dar îndeosebi al străinilor numeroși cari se abat la Severin. Consiliul Teatrului pentru a simboliza și mai mult unitatea noastră națională, sub toate raporturile, s'a gândit în primul moment, ca primul director al acestui așezământ important să fie unul din provinciile desrobite, care a pătimit pentru idealul național, dând dovadă de energie și de dragoste pentru neam și țară. Soartea a căzut pe preotul distins de actualul Patriarh al României întregite; pe românul care a suferit în închisorile unguerești; pe bărbatul care a jucat un rol important în revoluția din anul 1918, ca președinte al reinființatului district românesc

Mehadia; pe primul preot care a alergat în lupta contra ungarilor bolșevici; pe sufletul celui mai activ propagandă culturală în vechea regiune a graniței bănățene; pe delegatul „Astrei” care a organizat două departamente la Orșova și Moldova nouă; pe luptătorul nelăfricat al revendicărilor noastre naționale..., pe părintele Coriolan I. Buracu din Mehadia. Deși noi bănățenii din fosta graniță am regretat și regretăm profund plecarea din mijlocul nostru al Sf. Sale — și aci ne exprimăm credința că în curând se va întoarce în mijlocul nostru — totuși simțim o mulțumire că azi primul director al celui mai monumental Palat Cultural din țară, își face cu aceeași sfârșenie, răvnă și dragoste datoria și în noua sa carieră. Sub directa sa supraveghere s'au terminat cele mai importante lucrări interioare și tot sub conducerea sa s'a inaugurat primul așezământ, cinematograful, care a devenit un mijloc bun de propagandă culturală. În toamna anului trecut s'a inaugurat, în afară de cinematograful — unde au jucat toate treptele de teatru venite din diferitele centre ale țării, ca Craiova, București, Brașov, Iași, Cluj — și Universitatea populară, fiindu-se o serie de conferințe de către cei mai distincți conferințieri. Astfel: 31. Ian. C. Rădulescu-Motru despre „Știința de mâne”. 14. Febr. V. Vălcovici Timișoara, despre „Evoluția pregmatică a naționalismului”. 21. Febr. dr. V. Braniște, „Destrămarea monarhiei Habsburgice”. 7. Martie Prof. univ. Petrovici, Iași, „Ideal și tradiție”. 14. Martie Prof. univ. Țițeica, București „Știință și Filosofie”. 28. Martie Prof. univ. dr. Marinescu București, „Hipopatism, sugestie și emoție”. 4. Aprilie Prof. univ. I. Simionescu Iași, „Țara din povești”. 11. Aprilie Prof. univ. Istrate Micescu „Origena și menirea ideii de dreptate”. 25. Aprilie Prof. univ. S. Mehedinți „Vechiul nostru”. 16. Mai Prof. univ. dr. I. Lupș Cluj, „Istoria ziaristicii românești din Transilvania 1789—1918.” 7. Iunie P. S. Sa episcopul Vartolomei

gura cîscată. Prichindelul se schimonosise de spaimă și lacrimile făcuseră două pâraie albe, pe fața lui nespălată. — Ce ai căutat, diavole? putea să spue păgubita. N'am vrut să-l rup! abia își smulse copilul vorbele din piept. — Așa-i! Așa-i! dădu din cap femeia biruită. Inima mamei Dobrița! Cu vorbele acestea, ea mângâia dintr'odată, deopotrivă, și vișniul pierdut și pe desmetecul de băiat. Peste două zile, noaptea, Dobrița aude un cârâit spămantat de găini, neobicinuit, venind dinspre coteneală. Femeia se dădu jos binisor din pat, se apropie de fereastra cu geam. Un om îi fură găinile. Ce era să facă ea, o femeie? A pădănit nainte, măcar să vadă fața hoțului. A văzut-o, a cunoscut-o, hoțul era Gavriță, calfa de fierar. A doua zi, păgubașa se ivește în pragul fierăriei. Gavrița era singur. Șiroaie negre de sudoare curgeau pe trupul lui, pe când bătea de zor cu ciocanul pe nicovaia răsunătoare. Muncitorul nu auzise pașii, nu vedea, tot ciocănind într'un fier înroșit și înfigând apoi în jeratic drugul ce voia să-l lucreze. Era întineric; numai ochiul de sânger al juralui lumina locul. Totul era negru în fierărie, tavanul, pereții, pământul, până și cămașa udă de pe sbuciumatul faur. „Ce viciaă chinuită!” cugeta păgubașa. Parcă e în iad!, E numai o apă, săracul...

și Râmnicului „Încercări de lectură a rețelilor de crii sufierim”. Efectul asupra năun-roșilor ascultătoare se po te ușor găci după titlurile conferințelor și după persoanele distins care le-au roșit. În toamna anului acestuia se va relua ciclul conferințelor. Tot aci și a ținut șezătorile culturale în fiecare Duminică și „Casa Lumini” sub energica conducere a distinsului director al liceului „Traian”, Bărcăci, care și în anul acesta va continua opera aceasta. Serbările școlare etc. etc. toate au primit adăpostul, devenind clădirea aceasta, așa de uriașă, la început, prea mică și nelucăpătoare. În splendida aripă de către frumosul parc al rozilor, cu vedri spre soare apune, la etaj, sunt depuse obiective valoroase din bogata colecțiune a regretatului prof. univ. dr. Istrate. Obiecte din epoca preistorică, de peatră, de bronz, epoca romană, imprecizabile vîrtimele dulapurilor. Pese de valoare din trecutul neamului nostru românesc, pergamente vechi ale Voșvozielor români, amintiri scumpe dela Domnitorul Cuza, Vodă Carol, dela distincții bărb.ți Istrate, Hăjjeu, Densușianu, Tocilescu, dr. Davila, Asaki cu prima lui tipăritură. Setaia bisericăscă este bogată în icone vechi, cruci,

Grevele dela minele de aur din Brad

Brad, 29 Septembrie. — În interval de 8 luni, lucrătorii dela minele de aur din Brad, peste 2000 au declarat a 2-a grevă. Cauzele celei de acum, deși nu difără mult de acea din Ianuarie, totuși are același dedesubt „bolșevismul” care, mai cu os-bire în regiunile miniere din apropierea fostelor grăuni a prins rădăcini. Această stare de lucruri ar trebui să intereseze și să ocupe în cel mai înalt grad pe cei în drept, căci trecând peste pagubele ce se aduc întregii situațiuni economice a mineritului, constituie în același timp un permanent pericol pentru interesele interne ale țării noastre. În această regiune minieră, compusă în marea ei majoritate, numai din țărani români, s'au pripăsit venind din Budapesta, câteva elemente din gruparea lui Bela Kun. Dela venirea lor printre minerii români din Brad, acești faimoși agitatori, răscolind marea masă a minerilor, au provocat neamurate greve, din care cea din Ianuarie a durat 51 zile, terminându-se numai după arestarea capilor ei. Este dela sine înțeles că dacă direcțiunea mineilor a avut pagubele ei, nu mai puțin pagube au avut de suportat pe de o parte statul, iar pe de alta însuși greviștii, fapt cert este însă că agitatorii trăiesc foarte comod pe spina greviștilor, iar despre capul agitatorilor dela Brad, un anume Iga, venit la Brad din Budapesta de 4 ani, se știe precis că în scurtul timp de când își exercită mandatul de agitator, și-a construit o casă splendidă în Brad, unde posedă și altă avere, iar sârmanii minerii greviști trăiesc zilele în cea mai desăvârșită miserie. Deosebirea dintre greva din trecut și cea de acum, constă în faptul că pe când cea dintăiu a fost complex nepregătită, cea de acum a fost aranjată și studiată din timp, punct cu punct. Ceeace interesează mai mult, este faptul că, conducătorii grevei, asigură pe greviști că vor avea fondurile necesare, pentruca greva să țină cât mai mult. Unul din principalele puncte al memoriului prezentat de greviști, îl constituie majorarea salariilor tuturor minerilor cu încă 50 la sută, asupra apunamentelor de azi, și în afară de aceasta o mulțime de alte cereri de îmbunătățire din punct de vedere al alimentării și îmbrăcăminte. Asupra acestor din urmă puncte comitetul de direcție al mineilor, sub conducerea d-lui inginer Gigartu, director general și inginer A. Zieber, directorul mineilor, la șe-

stihare lucrate în fir, cîdelniți, prapori, cărți vechi. Setaia industriei naționale cu țesături, ceramică, diferite unelte din toate regiunile țării. O bogată colecțiune numismatică, valoroză mult-oane. Acest muzeu nu este încă aranjat definitiv. În decursul anii, specialiști îl vor aranja după cel mai modern și mai practic sistem. Ministerul Artelor dă o subvenție anuală de Lei 500.000. Biblioteca „I. G. Bibicescu” creiată de marele fiu al județului Mehedinti, din Cerneti, vechia capitală a județului. Este cea mai mare bibliotecă din provincie și oține cele mai mari din țară. Are peste 45.000 volume, iar în depozit, pentru crearea de biblioteci populare, peste 25.000. A creiat în peste 170 comune din Mehedinti și Banat biblioteci populare de câte 400 volume, cu dulap executat artistic, din lemn de stejar. Această mărăteă instituțiune s'a instalat în vara anului acestuia în etajul II din aripa care străjuiește vechile ruine și cursul Dunării, cu minunate vederi spre soare răsar. Ministerul Instruțiunii a trecut în buget o subvenție de 150.000, iar dela cinematograful teatrului se dau 16% din încasării, anulul vre-o 2—300.000 Lei.

dița prezidată de reprezentantul ministerului muncii, inspector P. Popescu, au căzut de acord.

Relativ la majorarea salariilor cu încă 50 la sută, d. inginer Gigartu după ce face o expunere amănunțită a avantajilor acordate minerilor în cursul acestui an, arătându-le imposibilitatea de a li se satisface și acest punct, promite greviștilor că dacă situațiunea actuală a minei se va îmbunătăți prin majorarea prețului aurului, va căuta, în limita posibilității, să le măjoreze și salariile, adăogând că noile avantaje acordate constituie un nou spor, asupra salariilor actuale de cel puțin 5 la sută. Muncitorii totuși, în urm. acestei întrevderi, au declarat că vor continua greva.

În acest fel, tratativele au fost întrerupte, cei în drept supunând cazul ministerului muncii, care va trimite din nou un reprezentant să încerce o împăcare a spiritelor spre a se putea începe lucrul. Ținm să menționăm că minele dela Brad, dau cea mai mare producție de aur din țară, căci din producția totală de aur din țara în cursul anului 1924 care a fost de 1310 kgr., minele dela Brad au produs 930 kgr.

A murit Leon Bourgeois

Paris, 30. — Leon Bourgeois a încetat din viață. Numele lui Leon Bourgeois este cunoscut de întreaga societate civilizată, căci opera acestui mare gânditor și om de acțiune, a fost complexă și a atins toate problemele principale ale politiceii și ale sociologiei, operă care tojși poate fi rezumată în cuvântul care este înscris ca titlu pe una din cărțile sale: „Solidaritatea”, filozofie care a constituit rațiunea de a fi a întregii sale existențe. Leon Bourgeois a funcționat mai întâi în administrație, apoi a ocupat pe rând funcțiunea de ministru al lucrărilor publice, ministru al afacerilor străine, președinte al consiliului de miniștri, delegat al Franței la conferința din Haga, președinte al unor numeroase opere sociale, iar în timpul din urmă, a ocupat demnitatea de președinte al Senatului francez. Bourgeois a fost unul dintre principalii inițiatori ai Societății Națiunilor. În ultima sa lucrare „Pactul din 1919 și Societatea Națiunilor”, Leon Bourgeois a evidențiat rolul areopagului din Geneva în eforturile pentru renașterea și pacificarea Europei, și desigur că, una dintre marile satisfacții ale acestui spirit de elită a fost mai cu seamă atunci când a văzut, realizându-se acest important așezământ social în consiliul căruia a lucrat cu toată lamina autorităților sale științifice. Leon Bourgeois se stinge la vârstă de peste 80 de ani. Moartea acestui eminent fiu al Franței reprezintă un doleu universal.

Bibliografie

A apărut în editura „CARTEA ROMÂNEASCĂ”: Pagini Alese No. 196: din scriitorii români de Ion Adam „Sub Arșița”. Prețul Lei 3. Pagini Alese No. 192: „Istoria prea frumoșului Arghir și a prea frumoșii Eleza”, de Ion Agăbiceanu. Prețul Lei 3. Pagini Alese, No. 193: „Melentea”, de Ion Agăbiceanu. Prețul Lei 3. Pagini Alese, No. 194: „Pai de lei”, de Nenițescu Ion. Prețul Lei 3. Pagini Alese, No. 159: „Ciocoi vechi și noi”, de Filimon Nicolae. Prețul Lei 3. Se află de vânzare la toate librăriile din țară. V. Demetrius (Din noul volum al bibliotecii „Semăntorului”)

În ajunul Crăciunului, mama Dobrița se pomenește cu Marghioala, că-i vine'n casă, gata să cadă în genuanchi, cu lacrimi în gene și pe obraz cât fasolea de mări. — Eu te-am furat, mamă Dobrița, luminar Dumnezeu zilele! Da, să nu crezi că nu mă pedesește! se jelui vecina. Dobrița se turburase de tot și rămăsese ca năucă la primele vorbe. Dar cine e bun și ertător din fire, nu are apărare împotriva mlei sale. Femeia furată încercase să se scoale, de pe scaunul pe care ședeă, cu un blestem în gură, și căzupe pe dată moale, la locul ei, ascuțind. — Uită-te la mine, roști hojta, descheindu-se la piept, nici acum n'am cămășe! Mi le sfâșie bărbatu-meu, când e beat. Mă bate, de mă usucă! N'am ciorapi în ghete... lartă-mă, mamă Dobrița, nemernica de mine! lartă mă, ca să mă pot spovedi și împărțăși de Crăciun! Și femeia se degolia la piept, ridica fața până peste soldarii și arăta urmele bățăilor îndurate dela bărbatu său. Neurocita era mai mult vânăță. Femeia, care fusese prădată, nu m-i putea suferi asemenea privilegiei jalnă și își bușni în lacrimi: „Inima mamei Dobrița!”

La ordinea zilei

Evenimente politice interne

— Se dă ca sigură formarea în Ianuarie a unui nou guvern de nuanță liberală —

Arad, 1 Oct.

Dupăcum am mai avut prilejul să arătăm toată lumea este preocupată de evenimentele cari vor urma expirării mandatului vechii corpori legitimoare. Această preocupare nu are în ea altă elementul sensibil al unor situațiuni politice interne cari se pot prevedea cât îngrijorarea pe care leșteaptă atmosfera agitată și complicată a lumii întreaga, frământată de ofensiva unistă dirijată dela Moscova și amănunțita de numeroase conflicte pe cari le provoacă ciocnirile atâtor interese contrarii statelor europene cu repercusiuni în vecințele vecine.

Toți românii cari pun mai presus de toate interese politice sau personale dragi de țară și grija pentru viitorul ei în aceste evenimente mondiale neprevăzute, și de acord că este absolută nevoie, ca vîmă măsură de apărare națională, ca guvern tare, atât prin competență cât și prin autoritatea sa, să stea la cârmă țării, nația generală externă cât și internă nu poate permite ca țara noastră să mai vească drept câmp de experiențe politice organizațiuni de partide cari, fie că nu pîrî încredere fie că n'au autoritate și veniență, n'ar putea decât să complice o parte și să păgubească cele mai vitale interese românești.

gălăgia infernală cu care asurzesc vieța noastră publică, nu contează aproape deloc atunci când este vorba de o răspundere efectivă a unei guvernări în situația dată.

De acest lucru și-au dat seama și opinia publică serioasă și factorii competenți. Indicii din diferite locuri coroborează spre convingerea că se caută cu stăruință o deslegare a situației care va fi creată odată cu sfârșitul legislaturii. Se pare că examinarea ipotetică a situației și a posibilităților a mers atât de departe încât o soluțiune a problemei a luat forma unei desfășurări sigure a evenimentelor.

Din sursă autorizată putem afirma că formula care a fost găsită este evitarea oricăror manifestări cari ar putea stângeni desfășurarea normală a vieții noastre de stat în aceste momente.

S'a căzut de acord că, întrucât situația generală externă nu va ajunge la o destindere, consultarea corpului electoral pentru adunările legiuitoare va trebui amânata.

În acest caz, imediat după închiderea celei din urmă sesiuni parlamentare, un nou guvern va lua locul celui actual. Noul guvern, care va fi format din elemente aparținând partidului liberal, nu va avea rolul să prezideze alegerile pentru corpurile legiuitoare, ci să aplice întreg ciclul de reforme votate de parlamentul actual, urmărind în același timp cu atențiune evenimentele externe.

În ce privește consultarea corpului electoral, ea va fi amânată prin propoziția Parlamentului pe timpul căreia se va crede necesar, — probabil două ani.

Aceasta este soluția problemei interne și — după indiciile ce avem — suntem siguri că evenimentele nu ne vor desmiinți.

Rep.

Declarațiile d-lui Painleve

Paris, 29. — Azi a avut loc un consiliu de miniștri în care s'a primit demisiunea marșalului Lyautey din postul de rezident general al Franței în Maroc.

D. Painleve a informat pe membrii guvernului despre situația din Siria, Maroc și despre tratativele d-lui Cailhau la Washington. Deasemeni a dat lămuriri asupra situației imprumului aur, hotărîndu-se ca termenul pentru subscrierile să fie prelunghite până la 30 Octomvrie.

D. Briand a făcut o expunere asupra hotărîrilor luate la adunarea Soc. Națiunilor și asupra lucrărilor pregătitoare în vederea conferinței de la Locarno pentru aranjarea chestiunii pactului occidental.

După eșirea din consiliu, d. Painleve a declarat ziaristilor că guvernul n'a decis încă pe ce să numească în locul Marșalului Lyautey, deoarece chestiunea aceasta nu prezintă acum o importanță așa de mare.

În ce privește tratativele dela Washington, primul ministru francez a declarat că ele se vor încheia probabil satisfactor. Francul francez este foarte căutat pe piața americană, ceiace este un semn bun.

Populația să fie sigură că guvernul va ști să facă față situației și prin calmul ei să dea guvernului putința de a-și termina opera de refacere a Franței.

D. Painleve a afirmat că Parlamentul va fi deschis la 27 Octomvrie sau cel mai târziu la 3 Noemvrie.

Execuția asasinului Iosif Luksici

Astăzi a avut loc aci execuția prin spânzurare a lui Iosif Luksici, condamnat la moarte, fiindcă a asasinat anul trecut pe un ziarist budapestan și pe mama acestuia.

Ultimile cuvinte ale criminalului au fost către preot pe care l'a rugat să se roage pentru sufletele victimelor.

O orientare slavă a Cehoslovaciei?

PRAGA. — Dr. Krámarz a ținut ieri un discurs, în care a vorbit despre politica externă a Cehoslovaciei.

După părerea sa numai o orientare pur slavă ar putea să consolideze statul cehoslovac.

Serviciul militar în Rusia

Sovietele ruse au publicat noua lege a serviciului militar. După această lege fiecare cetățean se socotește militar, obligat de război timp de cinci ani. Serviciul militar variază între doi și patru ani, dar cetățeanul poate fi rechemat până la împlinirea celor cinci ani, și apoi intră în rezervă.

Guvernul și funcționarii

Sporurile din bugetul viitor

Citim în Viitorul: Unele ziare, din acelea cari nu mai știu ce subiecte de critică să nascocescă împotriva guvernului susțin că sporurile anunțate în vederea îmbunătățirii salariilor, funcționarilor, prin viitorul buget, ar fi simple făgădueli cari nu se știe dacă vor fi realizate sau nu.

Toți cei cari sunt în curent cu politica financiară și bugetară a guvernului actual știu însă că măsură îmbunătățirii treptate a situației funcționarilor, nu este decât realizarea unui întreg program, pe care d. ministru de finanțe l'a anunțat încă de acum doi ani prin expunerea de motive a bugetului de atunci ca și în cel în curs.

Mai mult încă, dea a spus că dacă primele două bugete ale actualei guvernări pot fi numite acelea ale consolidării datoriei flotante, bugetele ceiaște, cel în curs și cel viitor, vor avea drept caracteristică normalizarea treptată a salariilor funcționarilor publici. Este deci vorba, nu de o măsură nesigură, ci de aplicarea unui program de îmbunătățiri repetate și continue.

Negreșit că sumele globale ce vor fi destinate acestei îmbunătățiri vor depinde de disponibilitățile bugetare, dar ele în orice caz vor fi importante și vor depăși pe cele prevăzute în bugetul în curs.

Cețiți și răspândiți Tribuna Nouă

Atențiune! La primul Salon de Modă femeesc, englez și francez Mathia Maltry, în Arad, Str. Gen. Grigorescu (Tabajdi-u.) 4, au sosit cele mai moderne modele. (1935)

Cronica externă.

Ce se petrece în Maroc?

— Ne aflăm în preziua sfârșitului luptelor —

Marșalul Lyautey, presedintal general al Marocului, unul din cei mai glorioși șefi militari ai Franței, a cerut guvernului din Paris punerea sa în retragere pentru vîrstă. Într'adevăr, marșalul Lyautey a împlinit 70 de ani. Om de o energie de fier, ofițer distins, organizator incomparabil, lui datorște Franța păstrarea vastului său protectorat și aceste diviziuni splendide marocane ce s'au distins atât în timpul marului războiu.

Poate cele mai triate clipe ale residenței sale generale au fost primele zile din Iulie, când Abd-el-Krim a forțe numeroase, a atacat postul francez la Nord de Uerga; a bătut o parte din ele și o parte au trebuit să capituleze. Vertiginos rîfani înaintau spre Taza și amenințau Fezul. Dacă în ofensiva lor rebelii reușeau să ocupe aceste orașe, atunci în întreg Marocul ar fi izbucnit revoluția și tot Noroul Africii ar fi fost pîrjol. Grație prudenței sale și forțelor de care dispunea, foarte mici, cu toate dezertările din leguena sa streață, din trupele indigene și de cucerire, grație energiei sale de fier, în ajutorul de a pie. a să-și termine cura sa dela Vichy, — renunțând la toate — marșalul a oprit primul val.

Alarmat de adus chiar pe presedintele consiliului la fața locului și pe marșalul Petain ca să se convingă asupra gravității situației.

Intaririle trimise ulterior, precum și energia cu care au condus operațiile generalului Naulin și apoi marșalului Lyautey au schimbat cu totul situația.

Abd-el-Krim a fost izgonit de pe întreg teritoriul ocupat și trupele franceze luptă acum pe domeniul Rifului.

În locul marșalului Lyautey ca rezident general va fi numit actualul ministru de justiție d. Steeg.

Cu o energie de fier, cu un patriotism demn de cele mai frumoase epoci eroice ale glorioasei republici Franța prin marii săi generali a câștigat două mari victorii cari vor pune pe gaurdii pe dușmanii săi ce s'au bucurat prea repede: victoria marșalului Petain, care a zdrobit forțele rifaniilor la nord de Uerga și victoria generalului Samelin, care în fruntea coloanei sale, a bătut crunt pe Druzi, rebeli din Siria și a eliberat Suedia asediată.

Aceste două mari victorii morale și materiale, vor întări prestigiul Franței în toată lumea.

Actualmente francesii luptă în Maroc pentru cucerirea platoului de unde scoboară din Atlas toți afluenții Uerghei. Succesele de până acum au avut două repercusiuni foarte importante: o bună parte din răsculați s'au supus și altă parte e gata să l'părăsească pe Abd-el-Krim.

Lipsa de munițiuni și de alimente se resimte în toate părțile Rifului. După știri din Madrid chiar triburile cele mai credincioase ale lui Abd-el-Krim s'ar fi revoltat în contră.

Cooperarea franco-spaniolă în vederea unor operațiuni decisive a început. Francezii au înaintat considerabil spre Șesuan, pe care l'bombardează cu tuurile de mare calibru, iar spaniolii ar fi cucerit Ajdirul, un câștig mizerabil, unde Abd-el-Krim își așezase pompos capitala sa.

Cucerirea Ajdirului și Șesuanului ar zdrobi cu desăvîrșire prestigiul șefului rebel, care mai curând sau mai târziu va trebui să capituleze.

Deși suntem în apropierea sezonului ploilor în Maroc totuși este cert că operațiile vor continua, adică includerea tuturor trecătorilor Rifului, blocarea mării, ocuparea coastelor.

Triburile refugiate în munți cari trăiesc numai din jafării lipsite de vite și de hrană, se vor supune sau vor sili pe Abd-el-Krim la pace.

Franco-spaniolii ocupând văile și platourile, vitele cari ar mai fi rămas lui Abd-el-Krim sau elmențele nedepozitate, vor dispăre din cauza frigului și a umezelii.

Iată de ce operațiunile militare din Maroc au intrat într'o epocă decisivă. Franco-spaniolii au câștigat și militărește partida și din punctul de vedere moral. Coasecinta politică a victoriei lor se va vedea cât de curând, Prin pacificarea Rifului dezarmat și pus în problema marocană intră într'o perioadă de dezvoltare liniștită spre fericirea triburilor și spre liniștea pusterilor protectoare.

Mucitorii englezi împotriva comuniștilor

LONDRA. — La conferința muncitorească dela Liverpool, moțiunea pentru sfîșierea organizației comuniste la partidul muncitoresc a fost respinsă cu majoritatea zdrobitoare de 2 mil. 954.000 voturi contra 321.000.

Chestiunea aranjării datorilor noastre în America

Duminică seara delegația care urmează să discute chestiunea datoriei către America va pleca din București.

În vederea acestui lucru d. Vintilă Brătianu a avut o întrevedere cu d. Duca, ministru de externe și d. Eitimiș Antonescu expert juridic.

Ultima oră

Prelungirea Expoziției dela Chișinău

BUCHUREȘTI. — Guvernul a admis prelungirea expoziției din Chișinău până la 20 Oct. De sine se înțelege că beneficiul de 75 procente pentru călătoria pe cfr. va dura până la acest termen.

Nenorocirea dela Craiova

BUCHUREȘTI. — În Craiova s'a dărîmat ieri o casă, iar sub dărîmături au fost prinse 3 persoane. Dintre victime una a fost grav rănită, iar două s'au ales cu leziuni mai ușoare. S'a constatat că nu s'au luat dispozițiunile necesare cari ar fi încunjurat nenorocirea întîmplată.

Turneul diplomatic al lui Cicerin

BERLIN. — Cicerin, comisarul rus dela externe, a sosit ieri la Berlin. La gară a fost întîmpinat de către delegația ministerului de externe și de către ambasadorul sovietic. Cicerin a avut întrevederi cu Stresemann și Luther.

Un congres al funcționarilor

BUCHUREȘTI. — Funcționarii de Stat au proiectat pe Duminecă un congres la București. Dacă se va ține sau nu depinde de permisiunea ministrului de interne, care până în prezent n'a sosit.

Ofensiva franco-spaniolă în Maroc

PARIS. — Din Fez ni se anunță, că ofensiva mare spaniolă-franceză se va începe peste câteva zile. Obiectivul e orașul Adjir.

In chestiunea datorilor României

BUCHUREȘTI. — Delegațiunea, care urmează a călători la Washington, va pleca Duminecă. Va atinge în drum Parisul, unde va trata cu membrii români ai delegațiunii în comisia de reparațiuni. Continuând călătoria, la 15 I. c. vor sosi la Washington. Guvernul a trimis ieri memorandumul, despre datoriile României către aliați, ministrului imputernicit din Londra, dlui Titulescu.

Știrea, că tot această delegație va trata despre datoriile României, față de ceilalți aliați, nu este adevărată. În această chestie, hotărîre încă n'us'a adus și e probabil că România va lega achitarea datorilor sale europene de modul cum România va fi achitată din partea debitorilor săi.

Prelungirea liniei aeriene București-Galați până la Chișinău

BUCHUREȘTI. — După sistematizarea traficului aerian dintre București-Galați, direcțiunea aviației, pe anul viitor va prelunge linia până la Chișinău, pentru transportarea poștei și a persoanelor. Tarifele numai cu puțin vor fi mai urcate decât acele ceferiste.

Sentița în procesul Reinitz

ORADEA MARE. — Președintele Tribunalului dr. Andrei Ilie, a citit azi sentița adusă în procesul Reinitz. Tribunalul, pe baza art. 393 respinge apelul apărării și aprobă sentița adusă de către judecătorie, care a condamnat pe Reinitz la muncă silnică pe viață.

INFORMAȚIUNI

Administrative

Rugăm în mod deosebit pe toți abonații noștri, fie din localitate, fie din provincie, să ne încununțieze mediatic când văd o neregularitate în privința primirii regulate a ziarului nostru.

— Onoraiții noștri abonați cari sunt în restanță cu plata abonamentelor sunt rugați respectuos să binevoiască și să aduce conturile în ordine.

Sosirea principilor moștenitori

A. A. L. R. R. principele moștenitor Carol și principesa Elena, au sosit ieri la Sibiu, venind din Italia, unde au participat la solemnitățile cari au avut loc la Reconniști la ocaziunea căsătoriei principesei Mafalda a Italiei cu principele de Hessa.

Nouile comune ale județului Arad

Potrivit aplicării noiei legi administrative județul Arad primește 12 comune din plăsele Lipova și Aradul Nou și anume: Zabróni, Guttembrun, Traunan, Aradul Nou, Engelsbrun, Sănicolaul mic, Seghențan, Kreuzstatten, Schönauorf, Zadorlac, W. senhaid.

Mărfuri de vânzare la vamă

Camera de Comerț și Industrie din Arad aduce la cunoștință generală celor interesați, că în ziua de 12 Octomvrie s. c. ora 10 se va ține în localul biroului vamal din Arad o licitație publică pentru vânzarea mărfurilor diferite, așiate în biroul camerei de Comerț și Industrie din Arad. Doritorii se vor prezenta în ziua și ora indicată mai sus pentru a concura la licitație.

Un groaznic accident maritim

40 călători înnecați

Din Constantinopol ni se comunică, despre un accident maritim, întîmplat în portul Buluc Bazar, de pe Marea Neagră. Fregata "Sambul" fiind suprîncercăată cu pasageri, s'a răsturnat din cauza furtunei în fața portului de mai sus. Patruzeci de persoane s'au înecat. Conducătorii vasului au fost arestați.

Onorariile de advacați

"Monitorul Oficial" publică deciziunea dlui G. G. Mărzescu, ministrul justiției, privitoare la fixarea onorariilor de advocați, în următoarea copiețindere:

Aprobăm art. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17 și 18 din dispozițiunile generale privitoare la onorariile de advocați întocmite de comisiunea permanentă a Uniunii avocaților din România și votate în sesiunea dela 7 Februarie 1925 a acestei comisiuni.

Aprobăm tablourile onorariilor minimale ale avocaților votate de comisiunea permanentă a Uniunii în sesiunea dela 7 Februarie 1925 și care pe temeiul acestei deciziuni se vor publica în "Monitorul Oficial".

Fără prejudiciul art. 18 din dispozițiunile generale, propunerile comisiunii permanente a Uniunii avocaților pentru modificarea dispozițiunilor generale și tablourilor de onorarii minimale, vor putea fi făcute ministrului în orice epocă a anului judecătoresc.

În baza acestei deciziuni tarifale onorariilor minimale publicate de Uniunea Avocaților în edițiunea oficială la 1 Aprilie 1925 devin obligatorii pentru fixarea onorariilor de advocat, în cheltuielile de judecată, de către instanțele judecătorești.

Taxele pentru examinarea de maeștri

Ministerul industriei și comerțului a luat următoarele deciziuni:

Se ridică la 1200 lei taxa de 600 lei pentru examinarea maeștrilor zidari, dulgheri, cioplitori de piatră, ce funcționează în Ardeal și Banat.

Din suma aceasta va primi președintele 320 lei, iar cei 4 membri examinatori câte 160 lei.

Restul de 240 lei se va întrebuința pentru acoperirea cheltuielilor de administrație.

Taxele pentru examinarea mînuitorilor de mașini și cazane cu aburi ce funcționează în Ardeal și Banat se ridică dupăcum urmează:

- a) Dela 60 la 150 lei, pentru mînuitorii mașinilor cu aburi, dacă au deja calificația de mînuitor de cazane;
- b) Dela 120 la 200 lei pentru mînuitorii mașinilor cu aburi, cari nu au calificația ca mînuitorii de cazane;
- c) Dela 60 la 150 lei, pentru mînuitorii de cazane.

Din aceste taxe se va scdea 20 la sută pentru cheltuielile de administrație iar restul se va împărți între membrii comisei în proporții egale.

Programul conferinței mondiale a minorităților

Am mai anunțat că la 15 Octomvrie se va ține la Geneva un congres al delegațiilor minorităților etnice și religioase din aproape toate statele.

Congresul era proiectat ca o demonstrație unitară a tuturor minorităților, la adresa statelor care au ieșit biruitoare din războiul mondial. Era, astfel, să se reediteze în această conferință protestele de până acum și să se vină și cu atelele noi, privitor la tratamentul minorităților.

Din întâmplare însă, congresul este pregătit de reprezentanți ai minorităților din Europa centrală și este evident că minoritățile apasene s-au putut opri pe cele din statele apasene să-și spună și ele părțile. Congresul a fost convocat mai cu seamă pentru a se aduce aceste plângeri din Europa centrală și nu atât pentru a se atinge minoritățile din statele apasene împotriva guvernelor lor, la care tocmai se aștează milogeliile acestora din statele centrale.

Pentru acest motiv neprevăzut la început, vedem acum o esențială schimbare de program. Congresul va renunța la amănunțele tratamentului minorităților din diversele state, adică la diversele plângeri cu care voiau delegații să vină la Geneva și va discuta numai chestiuni programatice și de

organizare a unei centrale minoritare, care organizație le va fi cu mult mai de folos viitor (au ajuns în sfârșit și de ea seamă de aceasta) decât o nouă întonare pripită a nesfârșitului cor de doleanțe minoritare.

În vederea acestei conferințe geneveze, s'a lansat către organizațiile minoritare din întreaga Europă un manifest semnat de deputații Paul Scheimen (german din Polonia), Iosif Wifan (slovac din Italia) și Cezar Szullo (ungur din Cehoslovacia).

În vederea acestei conferințe geneveze s'a lansat către organizațiile minoritare din întreaga Europă un manifest prin care se îndeamnă aceste organizații să participe la conferința preliminară în care se vor pregăti lucrările congresului.

Programul fixat de acești trei organizatori este: Toleranța națională, ca principiu de drept internațional; Importanța principiului autogovernării, pentru pacea națională; misiunile Societății Națiilor; Înlăturarea neînțelegerilor dintre state; Asigurarea juridică pozitivă a libertății naționale, culturale și spirituale; Asigurarea minorităților ca se pot folosi liber și nelimitat de drepturile cetățenești; Posibilitatea organizării și dezvoltării corporațiilor de drept public ale grupărilor etnice care au o cultură autonomă.

Table with exchange rates for various cities: New-York, Londra, Paris, Milano, Praga, Budapesta, Belgrad, București, Varșovia, Viena.

Cursul devizelor București pe ziua de 1 Oct. 1925.

Table with exchange rates for various cities: Paris, Berlin, Londra, New-York, Italia, Elveția, Viena, Budapesta, Praga.

Valute:

Table with exchange rates for various currencies: Napoleon, Elvețieni, Mărci, Lire otomane, Sterline, Francezi, Italiani, Drachme, Dinari, Dolari, Marca poloneză, Coroane austriacă, maghiară, cehoslovacă.

Plecarea și sosirea trenurilor în gara Arad.

Table showing train departure and arrival times for various destinations: Teiuș, Timișoara, Curtici, Brad, Oradea-Mare, Pecica, Jimbolia, Otlaca.

*) La Otlaca, trenul personal către Sântana numai la trenul accelerat spre Arad are legătură.

Economice.

Expoziția zootehnică dela Timișoara

Regulamentul pentru concursul raselor de vite, cari dau cea mai mare cantitate de lapte și unt

Art. 1. — Dozitorii a lua parte la acest concurs, înscriși pe buletinele de participare la expoziție, trebuie să aducă vacile în seara zilei de 2 Octomvrie 1925.

Art. 2. — Vacile cari vor lua parte la concurs se vor împărți după rasă, în două categorii:

- a) Vacile tinere (cari n'au schimbat toți dinții); b) Vacile adulte (cari au schimbat toți dinții).

Art. 3. — Toate vacile înscrise vor fi mulate în fața juriului de apreciere în seara zilei de 2 Oct. 1925, epre a se goli ugerul de lapte.

Art. 4. — În ziua de 3 Octomvrie c. vacile vor fi mulate de proprietarii sau îngrijitorul respectiv, numai în fața juriului de apreciere și după instrucțiunile acestuia.

Ele vor fi mulate dimineața, la amiază și seara.

Art. 5. — Rezultatul cantitativ al fiecărei mulsoari se va consemna într'un tablou semnat de membrii juriului. Asemenea la fiecare mulsoare se va determina cantitatea de unt prin procedeul „Gerber“, consemnându-se în tabel.

Art. 6. — După fiecare mulsoare se va afișa în incinta expoziției, rezultatul calitativ și cantitativ pentru fiecare vacă.

Art. 7. — În seara zilei de 3 Octomvrie 1925, juriul de apreciere va centraliza rezultatele și va proclama câștigătoarele campionatelor pentru unt și lapte.

Art. 8. — Sunt campionate pentru unt: Unul pentru vaci tinere și unul pentru adulte și două campionate pentru lapte.

Art. 9. — Laptele provenit din mulsoari este proprietatea expozantului, putând a l utiliza după plac.

Piața internațională a lemnului

Redăm după organul de specialitate „Holzmarkt“ din Viena aprecierile asupra situației târgului internațional al lemnului la 24 Septemvrie.

„Dacă aruncăm o privire asupra producției de lemn din Europa constatăm, că toate Statele producătoare trec printr'o criză mai mult sau mai puțin acută. Cu toate că, în ultimul nostru raport, declarasem că piețele pare să se înviorează și că prețurile au tendința de urcare, trebuie să mărturisim că prețurile mondiale rămân sub prețul de cost al mărfurilor cumpărate.

Ar trebui deci o considerabilă și generală urcare a prețurilor, pentru ca producția să fie profitabilă. Dar, în afară de aceste prețuri prea mici mai sunt și alte obstacole și anume: tarifele de transport prea mari și impozitele.

Suntem în epoca confricțiilor; nu s'ar putea oare convoca o conferință, cu adevărat internațională, a lemnului care să fie capabilă, prin unirea tuturor statelor producătoare de lemn să facă să dispară aceste dezavantajii? Sindicatul și asociațiile n'au decât importanța locală și nu pot să învingă rezistența consumatorilor internaționali.

Să examinăm situația diferitelor țări producătoare, începând cu statele nordice, a căror criză persistentă n'a putut fi încă înlăturată de coaliția producătorilor.

În Suedia, încă de anul trecut, s'a tăiat mai puține lemne pentru a sălta prețurile și se va repeta procedeul și în sesiunea actuală.

Se va face același lucru și în Finlanda; în celelalte țări. Polonia, țările baltice, Austria și Jugoslavia, cu toate că s'a tăiat mult mai puțin lemn decât în anul trecut, nu s'a obținut nici un succes.

Nici una din țările mai sus citate nu se găsește într'o situație mai bună astăzi decât anul trecut.

Nu mai Rusia pretinde că și-a ameliorat situația printr'o augmentare a producției sale. Dar situația Rusiei nu se poate compara cu situația celorlalte țări. Ce certitudine se poate pune în buletinele rusești? Fie care poate crede ce vrea, noi, le privim cu oare care rezervă, cu toate că suntem convinși, că în scurtă vreme, producția rusă va domina piețele europene.

În ceace privește Polonia, dupăcum s'm mai spus într'un precedent articol, conflictul cu Germania a provocat o criză în care încă persistă, dar care, va fi, credem, pasageră.

Mai sunt și alte obstacole de îndepărtat, mai întâi nestabilitatea zlotului, care apasă asupra economiei țării. Dările exagerate pe care fiscal le impune industriei lemnului contribuie și ele la menținerea crizei.

De un an, piața cehoslovacă trece printr'o perioadă destul de fericită.

Cele două state vecine, Germania și Ungaria absorb excedentul de lemn, pe care Cehoslovacia îl poate pune la dispoziția exportatorilor.

Prețurile sunt destul de bune și Cehoslovacia va fi probabil singurul Stat capabil să-și facă producția fructuoasă.

Austria, deși atât de mică, rămâne totuși un factor destul de considerabil în economia lemnului european. Situația nu e satisfăcătoare și politica economică a Statului crează destule dificultăți.

Industria ferestralor este inexistentă; cea mai mare parte nu lucrează din cauza prețurilor prea mari pentru lemnul rotund, pe cari producătorii preferă să-l exporteze. Se speră că taxa de 8 coroane aur pentru exportul lemnului rotund să reanimeze industria ferestralor.

Taxele de import în Polonia pentru mărfurile românești

Ministerul de externe a înconștințat ministerul de industrie și comerț, pe baza raportului legătuinei noastre din Varșovia că guvernul polonez nu poate reduce taxa de import la fructele și strugurii românești.

Se afirmă că s'a sugerat ideia încheierii unei convenții speciale româno-polone în chestiunea importului de cărbuni polonezi în România, în urma cărui fapt se va putea soluționa și chestiunea reducerii taxelor de import la strugurii și la celelalte fructe românești.

Suspendarea tratatelor cu financiarii americani

D. ministru Vintilă Brătianu a avut o înțrevvedere cu d. Aronovici, reprezentantul pentru Europa al financiarilor americani, cari voiesc să finanțeze viitoarele întreprinderi din țară.

D. ministru a comunicat d-lui Aronovici că din cauza chestiunii regulării datoriei noastre de război cu America, toate tratatele consorțiului american în chestiunea împrumutului primăriei Capitalei cât și a finanțării întreprinderilor electrice dela Bicaș, Jiu, etc. vor trebui să fie suspendate până la regularea datoriei de război cu America.

D. Aronovici va pleca în curând în America pentru a aștepta rezultatul acestor tratative.

—oo—

Devizele și valuta.

Rad or, 1 Octomvrie

BURSA:

Table with exchange rates for Zurich, Berlin, Amsterdam.

Cale Ferate Arad-Podgoria

Valabil dela 20 Sept. 1925

Mersul trenurilor

Large table showing train routes and schedules between Arad-Ghioroc, Ghioroc-Pâncota, and Ghioroc-Radna.